

PRINCIPER FÖR DIMENSIONERING AV IDENTIFIERING OCH ERKÄNNANDE AV KUNNANDE SAMT OMVANDLING AV VITSORD I YRKESUTBILDNINGEN

1. FÖRFATTNINGAR

I lagen om yrkesutbildning (531/2017) 46 § och 47 § finns bestämmelser om identifiering och erkännande av tidigare förvärvat kunnande. Utbildningsanordnarens uppgift är att utifrån de dokument och andra utredningar som den studerande lägger fram utreda, identifiera och erkänna den studerandes tidigare förvärvade kunnande som motsvarar kraven på yrkesskicklighet eller målen för kunnandet i grunderna för den examen eller utbildning som avläggs.

Enligt 12 § i ovannämnda lag bestäms kompetenspoängen för examensdelarna och för utbildningsdelarna inom den handledande utbildningen utifrån omfattningen, svårighetsgraden och betydelsen av det kunnande som ingår i dem i förhållande till de krav på yrkesskicklighet och de mål för kunnandet som gäller hela examen eller den handledande utbildningen som helhet.

I 10 § i statsrådets förordning om yrkesutbildning (673/2017) bestäms närmare om förfaringsätt vid erkännande av den studerandes tidigare förvärvade utbildning. Utbildningsanordnaren ska informera de studerande om förfaringsätten.

I 11§ i tidigare nämnda förordning bestäms vidare om bedömningsskalan för den studerandes kunnande i examensutbildning. I 25 § i förordningens övergångsbestämmelser bestäms att bedömningsskalan för kunnandet är 1 - 3 om den studerande inlett avläggandet av yrkesinriktad grundexamen som fastställts med stöd av lagen om grundläggande yrkesutbildning eller lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning och den studerande avlägger sin examen till slut under övergångstiden. I övriga fall är bedömningsskalan i yrkesinriktade grundexamina 1 - 5.

Enligt 47 § i samma lag kan Utbildningsstyrelsen bestämma om principerna för dimensioneringen av identifiering och erkännande av kunnande samt omvandling av vitsord.

2. PRINCIPER FÖR DIMENSIONERING AV ERKÄNNANDE AV KUNNANDE

Till den examen som avläggs kan man erkänna endast yrkesinriktade examensdelar, delområden av de gemensamma examensdelarna, högskolestudier, gymnasiestudier eller andra studier som stöder förutsättningarna för fortsatta studier.

Kunnandet erkänns som en del av den examen som avläggs enligt det som i uppbyggnaden av examen fastställts för de obligatoriska examensdelarna i examensgrunderna och vad som i examensgrunderna är möjligt i de valbara examensdelarna och vad man kommer överens om i den personliga utvecklingsplanen för kunnandet.

I bilaga 2 presenteras hur delområdena av gemensamma examensdelar erkänns mellan grunder för yrkesinriktade grundexamina.

2.1 Principer för dimensionering av erkännande av kunnande från gymnasiestudier

Utbildningsanordnaren erkänner gymnasiestudier enligt bilaga 1 som en del av de gemensamma examensdelarna i en yrkesinriktad grundexamen. Omfattningen av de gymnasiestudier den studerande avlagt omvandlas till kompetenspoäng enligt grunderna i den tidigare nämnda bilagan. Den

beräkningsmetod för kompetenspoäng som används i bilaga 1 används även då kunnande som förvärvat i gymnasiestudier erkänns till en yrkesinriktad valbar examensdel.

Utbildningsanordnaren omvandlar omfattningen av den studerandes gymnasiestudier till kompetenspoäng enligt följande:

- Gymnasiets kurser multipliceras med talet 1,5
- Gymnasiets studiepoäng multipliceras med talet 0,75

Vid erkännande av gymnasiestudier som en del av de gemensamma examensdelarna använder utbildningsanordnaren bilaga 1 för att bestämma motsvarigheten för de obligatoriska målen för kunnandet. Utbildningsanordnaren kommer överens med den studerande om hur man erkänner gymnasiestudier i de valbara målen för kunnandet.

2.2 Principer för dimensionering av erkännande av kunnande från högskolestudier

Utbildningsanordnaren bestämmer enligt uppbyggnaden av den examen som avläggs omfattningen i kompetenspoäng för de valbara examensdelarna och delområdena. Omfattningen bestäms enligt innehållet i högskolestudiernas omfattning, svårighetsgrad och betydelse i förhållande till det kunnande som förutsätts i den examen som avläggs.

2.3 Erkännande av kunnande i handledande utbildning

Utbildningsanordnaren erkänner den studerandes tidigare prestationer i utbildning som handleder för yrkesutbildning och utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv enligt de individuella mål som man utarbetat i den personliga utvecklingsplanen för kunnandet. Omfattningen av det kunnande som erkänns bestäms vid behov tillsammans med den studerande. Vid erkännandet av kunnande beaktar man omfattning, svårighetsgrad och betydelse i förhållande till kunnandet.

Utbildningsanordnaren kommer överens med den studerande om erkännandet av tidigare förvärvat kunnande inom utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv utgående från de individuella målen i den personliga utvecklingsplanen för kunnandet.

3. OMVANDLING AV VITSORD

Kunnandet erkänns enligt de ursprungliga eller höjda vitsorden.

Ett godkänt kunnande i yrkesinriktade examensdelar och delområden av de gemensamma examensdelarna i en yrkesinriktad grundexamen bedöms med skalan 1–5. Den studerandes tidigare prestationer som är bedömda med skalan 1–3 omvandlas enligt tabell 1 till skalan 1–5.

En examensdel från en yrkesexamen eller specialyrkesexamen som erkänns till de valbara examensdelarna i en yrkesinriktad grundexamen erkänns genom att använda det ursprungliga vitsordet godkänd.

Vitsordsskalan för yrkes- och specialyrkesexamina är godkänd/underkänd. Då man till yrkes- eller specialyrkesexamina erkänner examensdelar från en yrkesinriktad grundexamen eller högskolestudier, som den studerande tidigare avlagt, omvandlas de numeriska vitsorden till vitsordet godkänd.

Om den studerande har avlagt gymnasiets lärokurs används vid erkännandet vitsorden i avgångsbetyget. Om den studerande avlagt lärokurser i ett eller flera läroämnen används vid erkännandet vitsordet i

gymnasiets läroämne. Om den studerande avlagt enskilda kurser/moduler i ett läroämne, används vid erkännandet av kurser/moduler det aritmetiska viktade medeltalet som bildas av de godkända kurserna. Vitsorden omvandlas enligt tabell 2.

Den studerandes vitsord för tidigare avlagda prestationer omvandlas vid behov enligt tabell 1 och tabell 2.

Tabell 1. Omvandling av vitsorden 1–3 till vitsordsskalan 1–5.

VITSORDSSKALA	
1–3	1–5
3	5
2	4
1	2

Tabell 2. Omvandling av vitsorden 4–10 till vitsordsskalan 1–5.

VITSORDSSKALA	
4–10	1–5
utmärkta 10	5
berömliga 9	5
goda 8	4
nöjaktiga 7	3
försvarliga 6	2
hjälpiga 5	1
underkänd prestation 4	---

I **bilaga 1** framgår enligt vilka grunder gymnasiestudier erkänns till de gemensamma examensdelarna och dess obligatoriska delområden i yrkesinriktade grundexamina.

I **bilaga 2** framgår hur de obligatoriska delområdena av de gemensamma examensdelarna i yrkesinriktade grundexamina (i kraft 1.8.2015–31.7.2018) erkänns till de obligatoriska delområden i de gemensamma examensdelarna i de yrkesinriktade grundexamina som trätt i kraft 1.8.2018.

BILAGOR

Bilaga 1.

Bilagan används vid erkännande av gymnasiestudier i obligatoriska mål för kunnande i delområden av de gemensamma examensdelarna i yrkesinriktade grundexamina.

Bilaga 2.

Bilagan används när de obligatoriska målen för kunnande för delområden av de gemensamma examensdelarna erkänns mellan grunder för yrkesinriktade grundexamina.

Bilaga 1. Motsvarighet mellan gymnasiestudier och obligatoriska mål för kunnande i delområdena av de gemensamma examensdelarna.

Anvisningen tillämpas vid erkännande av gymnasiestudier till delområden i de gemensamma examensdelarna i yrkesinriktade grundexamina. Utbildningsanordnaren kommer tillsammans med den studerande överens om de valbara delområdena som en del av den personliga tillämpningen. Kompetenspoängen för gymnasiestudier beräknas så att antalet kurser multipliceras med 1,5 och antal studiepoäng med 0,75. Om antalet kompetenspoäng överstiger det maximala antalet för det obligatoriska delområdet kan dessa kompetenspoäng erkännas till de valbara målen för kunnandet inom samma delområde.

	Grunderna för gymnasiets läroplan 2003 (33/011/2003, i kraft fr.o.m. 1.8.2005)	Grunderna för gymnasiets läroplan 2015 (60/011/2015, i kraft fr.o.m. 1.8.2016)	Grunderna för gymnasiets läroplan 2019 (OPH-2263-2019, i kraft fr.o.m. 1.8.2021)	Gemensamma examensdelar och deras delområden i de yrkesinriktade grundexamina (i kraft fr.o.m. 1.8.2018 och de examensgrunder som trätt i kraft efter det)	
LÄROÄMNE					Obligatoriska kp
				Kunnande i interaktion och kommunikation, 12 kp	
Modersmål och litteratur (olika lärokurser)	fyra av de obligatoriska kurserna 1–6	fyra av de obligatoriska kurserna 1–6	8 studiepoäng obligatoriska studier	Kommunikation och interaktion på modersmålet; <ul style="list-style-type: none"> • svenska • samiska • teckenspråk • den studerandes eget modersmål • svenska som andraspråk • svenska för teckenspråkiga • romani 	4
Det andra inhemska språket, finska	två av de obligatoriska kurserna 1–6 i A-lärokursen eller av de obligatoriska kurserna 1–5 i B1-lärokursen	två av de obligatoriska kurserna 1–6 i A-lärokursen eller två av de obligatoriska kurserna 1–5 i B1-lärokursen	4 studiepoäng i de obligatoriska studierna i A-lärokursen eller i de obligatoriska studierna i B1-lärokursen	Kommunikation och interaktion på det andra inhemska språket, finska	2
Främmande språk (olika lärokurser)	tre av de obligatoriska kurserna 1–6 i A-lärokursen eller tre av de obligatoriska kurserna 1–5 i B1-lärokursen	tre av de obligatoriska kurserna 1–6 i A-lärokursen eller tre av de obligatoriska kurserna 1–5 i B1-lärokursen	6 studiepoäng i de obligatoriska studierna i A-lärokursen eller i de obligatoriska studierna i B1-lärokursen	Kommunikation och interaktion på ett främmande språk	3
	bland gymnasiets obligatoriska kurser finns ingen motsvarighet	bland gymnasiets obligatoriska kurser finns ingen motsvarighet	bland gymnasiets obligatoriska studier finns ingen motsvarighet	Verksamhet i den digitala miljön	
Musik, Bildkonst samt Modersmål och litteratur	bland gymnasiets obligatoriska kurser finns ingen motsvarighet	lukion pakollisissa kurseissa ei ole vastaavaa kurssia	2 studiepoäng i de obligatoriska studierna i musik eller bildkonst och 1 studiepoäng i de	Konst och kreativt uttryck	1

			obligatoriska studierna i modersmål och litteratur		
				Kunnande i matematik och naturvetenskap, 6 kp	
Matematik	tre av de obligatoriska kurserna MAA1–MAA10 i lång matematik eller fyra av de obligatoriska kurserna MAB1–MAB6 i kort matematik	den gemensamma studiehelheten i matematik MAG1 samt två av de obligatoriska kurserna MAA2–MAA10 i lång matematik eller tre av de obligatoriska kurserna MAB2–MAB6 i kort matematik	den gemensamma studiehelheten i matematik 2 studiepoäng samt 4 studiepoäng i de obligatoriska studierna i lång matematik eller 6 studiepoäng i de obligatoriska studierna i kort matematik	Matematik och tillämpad matematik	4
Fysik	FY1	FY1	2 studiepoäng i de obligatoriska studierna	Fysikaliska och kemiska fenomen och tillämpning av dem	2
Kemi	KE1	KE1	2 studiepoäng i de obligatoriska studierna		
				Kunnande om samhälle och arbetsliv, 9 kp	
Samhällslära	SL1 och SL2	SL1 och SL2	4 studiepoäng i de obligatoriska studierna	Att verka i samhället och som medborgare	2
	bland gymnasiets obligatoriska kurser finns ingen motsvarighet	bland gymnasiets obligatoriska kurser finns ingen motsvarighet	bland gymnasiets obligatoriska studier finns ingen motsvarighet	Att verka i arbetslivet	
Studiehandledning		SH2	SH2	Färdigheter i studie- och karriärplanering	förutsätter ett numeriskt vitsord från gymnasiet
	bland gymnasiets obligatoriska kurser finns ingen motsvarighet	bland gymnasiets obligatoriska kurser finns ingen motsvarighet	bland gymnasiets obligatoriska studier finns ingen motsvarighet	Företagsamhet och företagarinriktad verksamhet	
Gymnastik	GY1 eller GY2	GY1 eller GY2	2 studiepoäng i de obligatoriska studierna	Upprätthållande av arbetsförmågan och välbefinnandet	2
Hälsokunskap	HÅ1	HÅ1	2 studiepoäng i de obligatoriska studierna		
Biologi och Geografi	bland gymnasiets obligatoriska kurser finns ingen motsvarighet	bland gymnasiets obligatoriska kurser finns ingen motsvarighet	Modulerna Biologi 3 och Geografi 1 och Geografi 3 ELLER modulerna Biologi 3 och Geografi 1 och därtill avläggs kunnande inom cirkulär ekonomi	Främjande av hållbar utveckling	1

Bilaga 2.

Erkännande av kunnande i de gemensamma examensdelarna (grunder för yrkesinriktade grundexamina i kraft 1.8.2015-31.7.2018) till de gemensamma examensdelarna i de yrkesinriktade grundexamina som trätt i kraft 1.8.2018 och efter det, motsvarigheter till de obligatoriska målen för kunnande.

Målen för kunnandet (både de obligatoriska och de valbara) för de gemensamma examensdelarna och deras delområden för yrkesinriktade grundexamina som trätt i kraft 1.8.2018 motsvarar målen för kunnandet (både de obligatoriska och de valbara) för de gemensamma examensdelarna och deras delområden för yrkesinriktade grundexamina som trätt i kraft 1.8.2022 och efter det.

Gemensamma examensdelar (grunder för yrkesinriktade grundexamina i kraft 1.8.2015–31.7.2018)			Gemensamma examensdelar (grunder för yrkesinriktade grundexamina i kraft 1.8.2018 och examensgrunder som trätt i kraft efter det)	
3.1	Kunnande i kommunikation och interaktion, 11 kp (12 kp i svenskspråkig utbildning)	Obligatoriska mål för kunnandet	Kunnande i interaktion och kommunikation, 11 kp (12 kp i svenskspråkig utbildning)	Obligatoriska mål för kunnandet / motsvarigheten för de obligatoriska
3.1.1	Modersmål	5	Kommunikation och interaktion på modersmålet, svenska	4
3.1.2	Det andra inhemska språket, finska	1	Kommunikation och interaktion på det andra inhemska språket, finska	1
3.1.3	Främmande språk	2	Kommunikation och interaktion på ett främmande språk	3
			Verksamhet i den digitala miljön *)	2 kp: 1 kp erkänns 1 kp avläggs (söker information om ändamålsenliga digitala tjänster och program samt använder utrustningen på det sätt som medborgarfärdigheterna förutsätter) Motsvarighet saknas gällande kunnandet om användningen av digitala tjänster och apparater på ett ansvarsfullt och tryggt sätt.
			Konst och kreativt uttryck	1
3.2	Kunnande i matematik och naturvetenskaper, 9 kp		Kunnande i matematik och naturvetenskaper, 6 kp	
3.2.1	Matematik	3	Matematik och tillämpad matematik	4 kp: 3 kp erkänns 1 kp avläggs (ekonomisk matematik) Motsvarighet saknas gällande kunnande i ekonomisk matematik.
3.2.2	Fysik och kemi	2	Fysikaliska och kemiska fenomen och tillämpningen av dem	2
3.2.3	Informations- och kommunikationsteknik och användningen av den *)	1		*)

3.3	Kunnande som behövs i samhället och arbetslivet, 8 kp		Kunnande om samhälle och arbetsliv, 9 kp	
3.3.1	Samhällsfärdigheter	1	Att verka i samhället och som medborgare	2
3.3.2	Arbetslivsfärdigheter	1	Att verka i arbetslivet	2
3.3.3	Företag-samhet och företags-verksamhet	1	Företagsamhet och företagarinriktad verksamhet	1
3.3.4	Upprätthållande av arbetsförmåga, gymnastik och hälsokunskap	2	Upprätthållande av arbetsförmåga och välbefinnande	2
			Färdigheter i studie- och karriärplanering	1
			Främjande av hållbar utveckling	1
3.4	Socialt och kulturellt kunnande, 7 kp		Valbara mål för kunnandet	
3.4.1	Kännedom om olika kulturer			
3.4.2	Konst och kultur			
3.4.3	Etik			
3.4.4	Psykologi			
3.4.5	Miljö-kunnande			
3.4.6	Delområden från punkterna 3.1.1–3.3.4			
	På basis av avlagda examensdelar erkänns kunnande i delområdena 3.4.1–3.4.6			